

14.28x28.75	604	12	עמוד	גלובס - נדל"ן - שבועון	22.08.2005	7655213	מסי
מוטד שמואל נאמן - 85300							

חשית וסביבה

הפתעה: חיתול חד-פעמי עדיף על הרבי-פעמי; צורך רק 70% מהאנרגיה

כך ע"פ המחקר הסביבתי המנתח את מחזור החיים של המוצרים, אופן כריית חומרי הגלם, תהליך הייצור, כמות האנרגיה המושקעת בו ואופן הסילוק

דליה טל

ואינטואיציה בלבד". רוגמא לתהליך היא מוצאת בחברות הרכב, בהן תכנון מכוניות הפך זה מכבר לתהליך מחוץ שכ ומרדיר הלוקח בחשבון גם את עלויות מיחזור. אילון מציינת שהנהול האירופי לטיפול בכלי רכב בסוף חייהן, הכתיב מוסכמות חדשות שמאלצות את חברות הרכב לייצר מכוניות וחלקי מכוניות הניתנים לשימוש חוזר, השבה או מיחזור.

כללים דומים חלים גם לגבי ייצור אריוות, שמהוות שליש מהפסולת המוצקה. לדבריה, תכנון נכון של האריזות יכול להפחית את משקלה, לצמצם את נפחה ולהקטין את ההשפעה הסביבתית בעת סילוקה. לדברי אילון, חברות כמו פרוקטר אנד גמבל בחנו את ההשפעות הסביבתיות של אריוות אבקות הכביסה ואימצו אותן.

כך למשל, אחת השאלות המטרידה את אנשי הסביבה היא האם להשתמש בכוסות חד-פעמיות העשויות קלקר, נייר או פלסטיק, או בכוסות זכוכית או קרמיקה.

מחקר השוואתי גילה, שכדי לייצר כוס קלקר אחת צריך להשקיע פי 200 אנרגיה מאשר בכוס מנייר. כדי להשקיע בכוס פלסטיק צריך להשקיע פי 20 אנרגיה מאשר בכוס מנייר.

לעומת זאת, כוס קרמיקה משתווה מבחינת צריכת האנרגיה לכוס נייר לאחר 40 שימושים. בהתחשב בעובדה שאנו משתמשים בכוסות הקרמיקה הרבה יותר מאשר 40 פעם, הן יותר ידידותיות לסביבה.

אם אין מנוס ויש הכרח להשתמש בכוסות חד-פעמיות, עדיף בכל מקרה שאלה יהיו כוסות מנייר ולא מפלסטיק, וכמונן שלא מקלקר.

באשר לחיתולים החד-פעמיים התשובה מפתיעה למדי. מסתבר כי חיתול חד-פעמי צורך רק 70% מצריכת האנרגיה של חיתול רבי-פעמי.

עיקר צריכת האנרגיה של החיתול החד-פעמי היא בתהליך הייצור הנעשה במפעל, סביבת עבודה בה אפשר ליעיל את התהליכים ולהשתמש בפתוח אנרגיה.

לעומת זאת, בחיתול הבד עיקר האנרגיה נצרכת בבית, בעת הכביסה, שלא רק שהיא מבזבזת מים, אלא תורמת לסיביבה דטרגנטים ומלחים רבים. חוקרים רבים אף טוענים, שעצם ייצור החיתול העשוי כותנה צורך מים רבים המושקעים וחברתיים, שיאפשרו קבלת החלטות שקולות ומבוססות על סמך מידע אמין, ולא המבוססות על רגשות

מה עדיף כוס חד-פעמית או כוס רבי-פעמית? חיתול חד-פעמי או חיתול כד רבי-פעמי? שאלות אלה מטרידות מאוד לא רק את התעשייה ואת הצרכנים, אלא גם את אנשי הסביבה. הרואים כיצד עולמנו מתמלא בפסולת תעשייתית, שאינה נובעת רק מתום השימוש במוצרים, אלא מתהליך הייצור עצמו.

שאלות אלה הביאו את המחקר הסביבתי למסקנה לפיה אין מנוס מאימוץ גישה המנתחת את מחזור חיים של המוצרים, כאשר ניתוח זה כולל שאלות כגון מה מכיל המוצר, אופן כריית חומרי הגלם, תהליך הייצור, כמות האנרגיה המושקעת בו, אופן השימוש וגם אופן הסילוק.

על-פי הנתח זה, לכל אחד מהשלבם יש השפעה רבה לא רק על רווחיות היצרנים וההוצאות הנגרמות לצרכנים, אלא גם על הסביבה.

תחום חקר מחזור החיים של המוצרים התפתח בראשית שנות ה-70, בעקבות משבר האנרגיה והנסיקה במחירי הדלק. אז הייתה מטרת המחקר לנסות לחסוך באנרגיה כדי להזויל את מחיר המוצרים, ולזהות מוצרים שתהליך ייצורם חסכוני יותר.

עם השנים, ובעיקר בעקבות התעוררות המודעות הסביבתית, והתפתחות החקיקה בתחום הסביבה במדינות שונות בעולם, התרחבו מעגלי הבריקה גם לכיוון הנושאים הסביבתיים.

לדברי מרכות תחום איכות סביבה במוסד שמואל נאמן, דר' אופיר אילון, אין מנוס מלהכליל רכיבים סביבתיים אלה במחירו של המוצר, שכן לא ניתן יותר להתעלם מהעובדה שלכל מוצר שאנו מייצרים יש גם מחיר סביבתי.

אילון מדישה, שלצורך כך יש לקבוע מתודולוגיה שיטתית לבחינת העלויות הכוללות של החומרים השונים החל משלב ייצורם, דרך צריכתם והפצתם וכלה באיסופם ובהטיפול השונות לסילוקם.

לדבריה, "קבלת החלטות נכונה צריכה להתקבל כבר בשלבים המוקדמים של מחזור חייו של המוצר. על מתודולוגיה זו לכלול הערכות מקיפות על המוצר ועל כל חלופה, בין השאר היבטים טכנולוגיים, כלכליים, סביבתיים וחברתיים, שיאפשרו קבלת החלטות שקולות ומבוססות על סמך מידע אמין, ולא המבוססות על רגשות